

HUSITA

Časopis Pražské diecéze ČČSH

číslo 4/2017 | ročník XV | srpen 2017

Pouť do Zborova 2017

Účastníci před
památníkem TGM
ve Lvově.

Husita

vychází 6x ročně

Vydává

Pražská diecéze Církve československé husitské
ve spolupráci s Husitským centrem, o. p. s.,
ISSN 1214-4630
Tisk: Dobel, Lanškroun

Kontaktní adresa

Časopis Husita, Pražská diecéze CČSH,
V Tišíně 3, 160 00 Praha 6
tel.: +420 234 760 058, e-mail: husita@ccshpraha.cz
web: www.ccshpraha.cz/casopis-husita

Pověřená redaktorka a jazyková korektura

Renata Velišková

Grafické zpracování

Mgr. Simona Ullspergerová

Příspěvky do časopisu

Deadline pro zaslání příspěvků je vždy do 25. každého lichého měsíce. Jedině tak může být zajištěno včasné vydání časopisu a jeho distribuce čtenářům. Děkujeme za pochopení,
R. Velišková, pověřená redaktorka

Spolupracovníci

J. Boček, R. Bolechová, V. Červenka, Mgr. V. Dezortová, A. Dluhošová, Mgr. J. J. Dovala, V.P. Drdová, PhDr. A. Flieglová, T. Jírová, PhDr. B. Koblíř, DiS., PhDr. J. Koblířová, Mgr. K. Lukášová-Čadová, Mgr. K. Machová, Mgr. K. Mlýnková, PhDr. O. Nytrová, K. Salmonová, Ing. V. Strachota, E. Ševčíková, M. N. Švestková, PhDr. D. Tesařová, CSc., PhDr. Ing. J. Vodňanský, Mgr. V. Volráb

Distribuci a objednávky zajišťuje

ses. Miloslava Krejzarová,
tel.: +420 234 760 058, mobil: +420 777 759 654
Faktury a potvrzení přijetí plateb zajišťuje
ses. Eva Mlezivová, tel.: +420 234 760 058
mobil: +420 737 212 687

Prodejná místa

Prodejna Blahoslav, Wuchterlova 5, Praha 6
Pražská diecéze CČSH, V Tišíně 3, Praha 6
Husův institut teologických studií,
Roháčova 66, Praha 3

OBSAH

- 4** Krakovec 2017
- 5** Ohlédnutí za Nocí kostelů v Husově sboru v pražských Nuslích
- 6–7** Meditace po křesťansku
- 7** Zamilovaná bohoslužba
- 8** Romsko – české bohoslužby
- 9** Mezinárodní pietní setkání v Letech u Písku
- Den Romského holokaustu – středa 2. srpna 2017
- 10** Osobní zповěď
- 11** Lipany
- 12–13** Pranostiky a zvyky v okolí Mnichovic
- 14** 90. výročí Husova sboru v H. Brodě
- 15** Vašíkovy tematické obrázky
- 16** Nadčasový Jób
- 17–18** Francie v průniku poetických reflexí
- 19** Martin Luther dětem a mládeži
- 20** Esej
- 21–23** Malování na chodníku 2017
- 24–25** Z dějin rétoriky
- 26–27** Brněnské divadlo poezie Agadir v Karlíně
- 28–29** Instrukce k věčnosti
- 30–31** Relaxační pohádky
- 32–35** Kultura

Krakovec 2017

4

Romsko – české bohoslužby

8

Malování na chodníku

22

Instrukce k věčnosti

29

2. července letošního roku uplynulo sto let od památné bitvy u Zborova, jejímž vítězstvím českoslovenští legionáři položili pomyslný základní kámen pro vznik samostatného československého státu. Na následném stvrzení se pak podíleli nejen političtí představitelé v čele s T. G. Masarykem, ale i vojáci z 1. světové války, kteří mnohdy daleko od domova položili za ideu jeho vzniku své životy.

K uctění památky těchto, většinou neznámých, hrdinů se začátkem července vypravili na pouť do místa události představitelé naší církve, aby společně

s dalšími významnými osobnostmi našeho, především politického, života navštívili památná místa – hroby, mohyly a kameny, která připomínají obrovské úsilí československých legionářů o získání samostatnosti, suverenity a svobody našeho národa. Delegation, kterou za CČSH vedl br. patriarcha ThDr. T. Butta, Th.D. společně s pražským biskupem doc. ThDr. D. Tonzarem, Th.D., se zastavila na významných místech bitvy, především na stěžejním místě události, kterým byla Bratrská mohyla v Kalynivce. Zde společně odsloužili 2. července Liturgii podle K. Farského s večeří Páně, ke které se svými modlitbami a zpěvy přidali zástupci Ukrajinské řeckokatolické církve. Dalšími zastávkami byl hřbitov v Ozerně, historické město Lvov, kde je umístěna pamětní deska T. G. Masaryka a mnohá další. V průběhu pouti a společných setkání si všichni uvědomovali, jak těžké bylo pro skromné hrdiny vybojovat vítězství za mír a jak je ještě mnohem těžší jej v dnešní době udržet. A to nejenom ve vzdálených, námi nikdy nenavštívených místech Země, ale i v místech nedalekých. Právě zde, na Ukrajině v současné době stále probíhají válečné boje a bitvy, při kterých umírají novodobí vojáci.

Mír není samozřejmou součástí naší doby, je neustále potřeba o něj usilovat, za něj bojovat a **modlit se k Bohu**. Tak jako se modlili účastníci vítězné bitvy u Zborova před sto lety, kteří nemálo při svém úsilí čerpali sílu a motivaci z idejí husitské doby.

Renata Velišková
pověřená redaktorka

Chceme-li, aby se v nejmenší doškové chatrči

stejně jako v celém světě lépe dařilo,

musíme sami učinit to,

čím k tomu můžeme přispět.

Johann Heinrich Pestalozzi

Z knížky Pokoj na každý den pro časopis Husita vybrala PhDr. Anna Flieglová
(Kaz 4,9–12)

Pod vedením Doc. ThDr. Davida Tonzara, Th. D., biskupa pražského, a za důstojné účasti duchovenského sboru, v němž tentokrát zasedl i emeritní děkan Husitské teologické fakulty UK v Praze, nyní proděkan pro vědu, výzkum a zahraniční styky, Prof. ThDr. Jan B. Lášek, dr. h. c., i vřelého zájmu věřících laiků a sympatizantů ČČSH z regionu, proběhla oslava Husova svátku na KRAKOVCI (v předstihu ve středu 5. července 2017 odpoledne).

Bohoslužba podle liturgie Karla Farského opět posílila a upevnila živou tradici, jejíž počátky sahají až do 15. a 16. století, obnovenou za První republiky (1918–1938) a znovuobnovenou po Sametové revoluci (1989). Podle ní Mistr Jan Hus právě zde, v exilu na Krakovci, využívaje laskavého pohostinství u pana Jindřicha Lefla z Lažan, dospěl v létě 1414 k rozhodnutí zúčastnit se koncilu v jihoněmecké Kostnici (Konstanz) a obhájit tam při břehu Rýna oprávněnost a pravověrnost svého učení.

Bohoslužbu doplnily písně ze Zpěvníku ČČSH a radostný úkon – pověření k jáhenské službě, které přijal bratr Ing. Jiří Macoun, ředitel Kolejí a menz Univerzity Karlovy. K radostným pocitům na Krakovci přispěla i právě úspěšně vykonaná a skončená Národní pouť ke Zborovu (1. až 3. července 2017), připomenuvší 100. výročí jednoho z nejvýznamnějších okamžiků novodobých českých a slovenských dějin (2. července 1917), výročí slavného vítězství československých Legií v památné bitvě.

Boj za svobodu a nezávislost a za právo žít a zemřít podle vlastního svědomí a přesvědčení, tyto základní hodnoty se podařilo zdůraznit i výstavou, prezentací uměleckých děl školáků na Berounsku (inspirovaných mj. i kulatým výročím světové Reformace a hrdinstvím bojovníků I. světové války) v areálu hradu KRAKOVEC, za laskavé a vydatné podpory jak správy hradu, tak i celé obce. Historická kontinuita, schopnost nahlížet a duchovně prožívat současnost sub specie aeternitatis (s hlediska věčnosti) se tu manifestovaly živou a praktickou účastí mnohých, kdo jsou zvyklí zcela samozřejmě a bez zaváhání hledat slávu nikoli svou, nýbrž slávu Toho, který je poslal (Jan 7, 18).

(BK, jSk, NO Panošů Újezd, vikariát Beroun)

Ohlédnutí za Nocí kostelů v Husově sboru v pražských Nuslích

V našem společenství jsme zahájili akci Noc kostelů již v odpoledních hodinách programem pro děti, v rámci kterého děti malovaly na chodník, byla pro ně připravena zábavná fyzika s Mojžíšem a strom Ránovník.

Náš tým v čele s farářem Pavlem Kolářem byl po celou dobu trvání akce k dispozici příchozím odpovědět na jejich dotazy, či jen tak přátelsky popovídat.

Večer jsme zahájili modlitbou světla se zažehnutím svící a duchovním slovem na text Janova evangelia: „Jan sám nebyl tím světlem, ale přišel, aby o tom světle vydal svědectví. Bylo tu právě

světlo, které osvěcuje každého člověka; to přicházelo do světa. Na světě byl, svět skrze něj povstal, ale svět ho nepoznal. Přišel do svého vlastního, ale jeho vlastní ho nepřijali. Těm pak, kteří ho přijali a věřili v jeho jméno, dal moc stát se Božími dětmi. Ti se nenarodili, jen jako se rodí lidé, jako děti pozemských otců, nýbrž narodili se z Boha. A Slovo se stalo tělem a přebývalo mezi námi. Spatřili jsme jeho slávu, slávu, jakou má od Otce jednorozený Syn, plný milosti a pravdy.“ (J 1,9–14)

Potom následovalo agapé aneb pozvání ke společnému stolu do farní zahrady, kde se diskutovalo do pozdních nočních hodin.

Náš chrám ten večer průběžně navštívilo 250 lidí. Chvála Kristu!

Michaela Noe Švestková

Meditace po křesťansku

Od ledna 2017 se v zázemí **Komunitního centra na Žižkově** v Praze pravidelně každé úterý koná **křesťanská meditace**. Zdá se vám toto slovní spojení neobvyklé? Nepatří meditace spíše do Orientu? Nejen tam. Oživení modlitebního života kontemplativní praxí znovu připomínal v křesťanství již před 70 lety benediktýnský mnich John Main. Spiritualita celosvětové organizace **Společenství pro křesťanskou meditaci (WCCM)**, které z učení Johna Maina vychází, navazuje na církevní otce prvních století křesťanství. V meditaci jde o zklidnění těla, ztišení roztěkané mysli a soustředění se na přítomný okamžik před Boží tváří.

V dnešní zrychlené době, kdy čelíme teroru příležitosti a hořící termíny nás bičují do zátylku, je čím dál tím těžší se zastavit a vnímat, že JSME, a že to, co prožíváme, je dobré. Už i vrcholní manažeři a světoví podnikatelé si uvědomují, že soustředění se na přítomný okamžik a praktikování tzv. **mindfulness (vnímavosti)**, vede k lepší výkonnosti v práci, ale i k radostnějšímu a smysluplnější prožívanému životu. I ze své zkušenosti mohu potvrdit, že pokud se mi podaří ráno i večer 20 minut věnovat meditaci, celý den plyne mnohem klidněji, stihne se více úkolů, protože člověk je více soustředěný a je schopen rozlišovat priority. Křesťanské ukotvení této duchovní cesty má navíc významný benefit. Protože

pokud věříme, že se vše děje pod mírným zrakem Krista a Jeho přítomnost je s námi stále, pravidelné zastavování se a uvědomování si tohoto faktu v meditaci, je nám pak v běžném shonu dní, ale i třeba v těžkých chvílích, posilou a zároveň nadějí, že současné dění směřuje k dobrému. Toto vědomí v souvislosti s učení se vniímavosti detailů a malých zázraků kolem sebe, k čemuž také učení křesťanské meditace vybízí, vede k tomu, že je člověk přívětivější ke všemu co se děje a ke všem se kterými se setká, a v důsledku je spokojený a vděčný za dar života, který má.

Jak tedy křesťanská meditace probíhá? Základ je najít si minimálně 20 minut času, kdy nebude člověka nic a nikdo rušit. Pokud s meditací začínáte, je možné si vyhradit zpočátku jen 5 minut a pak postupně přidávat. Důležitá je pozice s rovnými zády. Je možné sedět na židli, ale neopírat se, klečet na stoličce a/nebo v sedu se zkříženými končetinami na meditačním polštáři. Pozice rovných zad nás udržuje v bdělosti. Oči jsou zavřené nebo mírně přivřené s pohledem na zem před sebe. Dalším nástrojem, který nás udržuje v bdělosti je tzv. mantra, neboli modlitební výraz. V tradici Světového společenství pro křesťanskou meditaci používáme slovo **Maranatha** (z aramejštiny, znamená Pane přijď), nebo lze použít jinou formuli z Bible nebo z křesťanských modliteb (např. Bůh je láska, Kristus

v srdci mém nebo buď vůle Tvá apod.). Pomocí pomalého opakování si v duchu této mantry (může být opakována po slabikách v rytmu dechu, ale nemusí) uvědomujeme svou přítomnost. Tradice radí tomuto výrazu naslouchat, avšak o ničem nepřemýšlet, ani si nevytvářet žádné představy. Pokud se nějaké myšlenky, představy, plány či vzpomínky objeví (a to mi věřte, že se objeví), nemáme je rozvíjet, ale vrátit se k prostému opakování modlitebního výrazu. Tato mantra není žádným kouzlem, ani zaříkadlem, je to pouhý nástroj, kterým svou mysl neustále vracíme do přítomnosti. Zdá se to jednoduché, že? Věřte mi, že nejtěžší je zvyknout si k meditaci usedat pravidelně a také když nastane krize, že se meditace nedaří a člověk je roztěkaný, tak v úsilí nepřestat, protože ovoce této duchovní cesty zraje pomalu, ale jistě. Podporou ve chvílích, kdy se zdá meditační úsilí marné, mohou být skupinky,

kde se schází pravidelně lidé, kteří se touto cestou rozhodli jít též.

I v České republice je nenalé množství skupinek, které se ke křesťanské meditaci pravidelně setkávají. Bývá to většinou menší skupina kolem 6 lidí. Jen v Praze na půdě naší církve se setkáváme na třech místech. **V úterý v 16:30 v NO CČSH na Žižkově, od 18 hodin na Praze 2 v kostele sv. Václava na Zderaze a každou středu od 18:30 na Břevnově.** Křesťanská meditace je však ekumenická iniciativa a je otevřena všem bez rozdílu církevní přítomnosti a často se k nám přidávají i lidé bez vyznání či hledající.

Informaci o všech skupinkách najdete na internetu na adrese: www.krestanskameditace.cz/meditacni-skupiny Fotky a aktuální informace o meditaci u nás v Komunitním centru na Žižkově najdete na našem Facebooku ve skupině: **Křesťanská meditace Praha 3 Žižkov.**

Mgr. Kristýna Mlýnková

Zamilovaná bohoslužba

Další ze série duchovně kulturních akcí, které pořádáme v **Komunitním centru na Žižkově** pravidelně několikrát do roka, byla květnová **Zamilovaná bohoslužba**. Modlili jsme se společně za vztahy partnerské, vztahy v rodině i vztahy přátelské. Na návštěvníky čekala úvodní čtení z Písma a zastavení v prostorách sboru, kde se mohli zamýšlet nad otázkami na téma vztahů – co lásce prospívá a co jí škodí, co jí buduje a co jí naopak bojí. Účast-

níci společně psali básně a prosby za lásku. Všichni se pak opět sešli ke společnému tanci.

K bohoslužbě hrála kapela, která zkouší v **Nizkoprahovém klubu Husita.**

Táňa Jírová

Romsko – české bohoslužby

Již třetím rokem probíhají v **Komunitním centru na Žižkově (Náboženská obec Praha 3) romsko-české bohoslužby**. Název může být pro vnějšího pozorovatele matoucí. Proč právě toto vydělení? Pravdou je, že Romové si nejsou vždy jisti, zda v tom či onom církevním sboru budou kvůli častým

předsudkům vítanými návštěvníky či nikoliv. Ve chvíli, kdy projekt společného duchovního setkávání nazvete romsko-česká bohoslužba, srdečné pozvání je zřetelné a setkává se v romské komunitě s pozitivní odezvou. Romové i návštěvníci z řad majority dále oceňují, že během společného setkání je dán jasný prostor romské kultuře, která je jinak většinovou společností často opomíjena. Na bohoslužby dále zveme v ekumenickém duchu lidi z různých křesťanských církví a tradic. Setkávají se zde příslušníci katolické církve, různých protestantských či charismatických církví. Jako hosté se zúčastnili také členové **Federace židovských obcí**.

Během bohoslužby zazní úvodní a závěrečná část **Farského liturgie**, která je proložena dialogickým kázáním, písněmi a čtením z Pisma. Originální částí bohoslužeb je děkovaná a přímlovná část se společným zapalováním svíček, při kterém zpíváme také písně

z **Taizé** v trojjazyčné verzi (latinské, české a romské). Tímto kratším a srozumitelnějším formátem se snažíme vyjit vstříc mladším návštěvníkům bohoslužeb: v hojném počtu dochází děti, mládež a rodiny ze Žižkova, se kterými často pracujeme v rámci sociální služby **NPK Husita**. Ti vyrůstají mnohdy v sociálně handicapovaném prostředí a jsou ohroženi průvodními rizikovými jevy. Na bohoslužbách mají příležitost potkat inspirativní romské osobnosti, kazatele, pamětníky a aktivisty. Romové dnes často ztrácejí kontakt se svými kulturními kořeny. Z řad romských osobností a aktivistů, se kterými spolupracujeme, často zaznívá názor, že je třeba, aby se Romové navraceli k romské hrdosti, oživovali romský jazyk a tradice. Podpora romské identity s oporou v duchovním životě je jednou z nosných myšlenek romsko-českých bohoslužeb. Po bohoslužbách dáváme proto prostor také tanečním či hudebním vystoupením romských umělců, což se setkává s pozitivní odezvou a stává se také, že se přirozeně rozvine tzv. romská zábava, při které se spontánně hraje a tančí.

Romové často žijí v uzavřených komunitách, přátelství a osobní vztahy s lidmi z majority se rozvíjí spíše ojedinele, v našem společenství se snažíme tento vzájemný odstup překlenout.

Srdečně zveme dále každého, vždy poslední úterý v měsíci od 17:30, k inspirativnímu duchovnímu a komunitnímu setkání. *Adéla Dluhošová*

Mezinárodní pietní setkání v Letech u Písku

Protirasistické organizace spojené v síti **EGAM** dlouhodobě usilují o odstranění prasečí farmy z míst bývalého koncentračního tábora Lety.

V sobotu 24. 6. 2017 proběhlo mezinárodní pietní setkání v místech genocidy Romů organizované EGAMem a jeho členskou českou organizací **Konexe**.

Pietního setkání se zúčastnily dvě stovky zahraničních účastníků (Maďarsko, země bývalé Jugoslávie, Rumunsko, Holandsko a další) a organizátoři zajistili i autobusy, které do Let přivezly Romy z ghett v České republice. V sobotu spolu účastníci přijeli do Let, kde proběhlo pietní setkání a prohlídka

míst genocidy. Na večer se přemístili do Prahy a v **Komunitním centru Žižkov** proběhl kulturní večer – společná večeře a vystoupení romských tanečnic a kapely.

Renata Bolechová a Adéla Dluhošová
Foto: Jana Plavec

Den romského holokaustu – středa 2. srpna 2017

Společné setkání, které připomnělo tragickou noc z 2. na 3. srpna 1944, kdy nacisté zavraždili v plynových komorách poslední vězně tzv. Cikánského rodinného tábora v Auschwitz-Birkenau se uskutečnilo ve středu 2. srpna. Celkem bylo v táboře během 17 měsíců jeho existence (od února 1943 do července 1944) vězněno na 23 tisíc žen, mužů a dětí. Přibližně 20 tisíc romských a sintsých vězeňkyň a vězňů bylo v táboře zavražděno v plynových komorách, hladem, nedostatečnou péčí a mučením. Tento den ustanovil v roce 2011 polský Sejm jako Den připomínky

vyhlazení Romů a Sintů. Roku 2013 bylo datum 2. srpna prohlášeno Radou Evropy mezinárodním dnem připomínky také na celoevropské úrovni.

Tento den byl připomenut **vyvěšením romských vlajek**, které kromě naší církve vyvěsily také Židovská obec v Praze, Ústředí českobratrské církve evangelické v Praze, Muzeum romské kultury a řada dalších institucí. Událost obohatil **doprovodný program, např. přednáška historika Michala Schustera, koncert hudebníka Maria Bihariho a dal.**

Akci pořádaly Institut Tereziánské iniciativy, Konexe, Českobratrská církev evangelická, za finanční podpory Nadace Židovské obce v Praze. Večerní program proběhl v Komunitním centru na Žižkově.

Adéla Dluhošová

„Svěř Hospodinu své počínání a tvé plány budou zajištěny.“

Přísloví 16,3

obec, kde jsem sloužila a sloužím doposud podle potřeby, jsou Holešovice. A tak jsem to v době potřebné vyřešila tím, že svíce i květiny zůstaly na stole Páně, před ním jsem postavila malý stolek, na který se vešlo vše potřebné a já si za ně v klidu zajela a bohoslužba začala. Za celý ten čas neslyšela jsem slovo, které by mně kdo vytkl, naopak, sestry a bratři, kterým jsem léta sloužila, přijali toto řešení jako normální – vždyť si přišli pro Slovo Boží a to, jak věřím, se jim dostalo jako vždy. A tak jsem to vlastně napsala proto, aby si někdo z mých kolegů nedělal starosti a řešil své problémy podobně, s důvěrou, že Bůh pomáhá, když jde o dobrou věc – a to bohoslužba samozřejmě jest. Pro svědectví je i fotografie z jedné neděle, té parné, ale jako vždy – požehnané. A tak svěřme se, moji drazí, se svými problémy vždy Hospodinu, vyjde to!

Vaše sestra Eva Ševčíková

Text z přísloví mne zaujal, když jsem musela řešit osobní problém „že to nejde?“ Ale ano, pokud tomu Bůh požehná, jde vlastně všechno. Moje nemoc i věk způsobily, že ještě jako duchovní, postavila se pro mne překážka a tou byl invalidní vozíček. Jsem zvyklá i přes svůj věk, sloužit a zaskočít, kde je třeba a zatím to jde. Ovšem zpočátku jsem slyšela „ono to nejde, nedostaneš se za stůl Páně“. Neznám, s ohledem na svoji povahu, slovo „nejde to“. Nejprve to musíme zkusit. A ono to šlo a jde, téměř všude. Moje domovská

Lipany

V posledních květnových dnech již tradičně zástupci NO Úvaly a NO Uhlířské Janovice navštěvují mohyly v Lipanech, kde uctí památku bitvy u Lipan (30. května 1434).

Při letošním (2017) 583. výročí si tuto významnou historickou událost, jedno z tragických vyústění české nesvornosti, opět připomněli společnou modlitbou a položili květiny.

Na zpáteční cestě si v nedalekém Českém Brodě prohlédli hradby z husitské doby a zastavili se u sochy Prokopa Holého, slavného husitského válečníka, který v bitvě u Lipan padl i se svými hejtmany.

(BK, jSk, Rada starších v NO Úvaly)

Pranostiky a zvyky v okolí Mnichovic

K životu venkovského lidu odedávna patřily pranostiky, podle kterých lidé předpovídali počasí. Byla to vlastně lidová moudra, která hospodáři po staletí přebírali od předchozích generací. Také zvyky, které souvisely s křesťanskými svátky a tradicemi, neodmyslitelně patřily k venkovu. Pranostik a zvyků bylo a je v naší republice opravdu velmi mnoho a lišily se podle oblastí a místních zvyklostí. V některých obcích je dokonce možné je nalézt sepsané i ve starých kronikách a vypovídají o kultuře a zvycích předchozích generací.

Hospodáři prorokovali počasí hlavně podle zvířat

Přilítne-li hejno vran ke vsi, bude vánice. Kouše-li pes trávu, bude pršet. Bodají-li včely, bude bouře. Zpívá-li večer kos, bude nestálé počasí. Když prvně hřmí, zvedají lidé těžké věci, aby byli silní. Prší-li o svatbě, prší novomanželům štěstí. Kdo vyškrabuje hrnce, tomu bude o svatbě pršet.

Pranostiky

Uslyšíš-li kukačku kukat, musíš zatřepat penězi, aby se tě držely. Kokrhá-li slepice, bude ve stavení hořet, nebo tam kradou. Přeběhne-li přes cestu zajíc, potká chodce neštěstí. Vyje-li v noci pes, ve stavení někdo umře. Také plačící sýček přináší do vsi smrt. Komu kvetou nehty, bude šťasten. Potká-li kdo po ránu bábu, bude mít smůlu, potká-li Žida, bude mít štěstí. Škytne-li člověk, někdo na něj vzpomněl. Svrbí-li levá dlaň, bude člověk brát peníze, svrbí-li pravá, bude platit. Svrbí-li tě levé oko, budeš něco rád vidět, když tě svrbí pravé oko, budeš něco nerad vidět. Zní-li někomu v pravém uchu, mluví se o něm pravda, zní-li ale v levém uchu,

mluví se o něm lež. Koho podmetou, ten se neožení nebo nevdá. Rozsype-li se sůl, bude v domě hádka.

Smrt a pohřeb

K umírajícímu se posílalo pro kněze, aby přišel s Pánem Bohem. Také se někde obnášelo s hromničkou. Při pohřbu se vynášelo ze stavení nohama napřed. Chudí se pohřbívali do hrobů a zámožnější do hrobek. Zemřel-li mládenec nebo panna, doprovázeli ho na hřbitov bíle oblečené družičky a černě odění mládenci se šerpami na pravém nebo levém rameni. Před rakví pak kráčela černě oblečená družička, která nesla na polštáři zlomenou svíci. V průvodu hrála kapela. Pospuštění rakve do hrobu tam družičky házely věnečky a mládenci šerpy. Po pohřbu byla hostina. Také malá hostina byla připravená i pro mládence a družičky, kteří po hostině tančili. Podle pověry umrlec na hřbitově tak dlouho hlídal, pokud nebyl na hřbitově pohřben jiný člověk.

Výroční obyčeje

Na tři krále se v katolickém kostele světila voda, sůl a křída. Svěcenou vodou

kropili stavení, sůl se dávala dobytku a křídou se psalo na dveře jména tří králů K + M + B. Chudí hoši, oblečení za krále, chodili po vsi a zpívali: My tři králové jdeme k vám, štěstí zdraví vinšujeme vám. Nejveseleji bylo v obci při masopustu, když chodily maškary s muzikou od stavení ke stavení, kde muzika zahrála. Maškary zatančily s hospodyní a s domácími děvčaty. Hospodyně pak maškary podarovala penězi nebo obilím a průvod šel k další chalupě.

Po obchůzce všech chalup se šlo do hospody, kde se hrálo a tančilo až do rána.

Na květnou neděli se v katolickém kostele světily kočičky svázané barevnými pentlemi. Svěcené kočičky se pak dávaly domů za svaté obrázky a také na pole, především do žita, aby bylo hodně dlouhé. Na Velký pátek ještě před východem slunce vycházela celá rodina do sadu a tam se myla a mydlila, aby se chránila proti nemocem. O pomlázce chudá mládež chodila po domech a zpívala: Hody, hody doprovody..., a hospodyně koledníkům daly červená vajíčka, peníze, případně i jiné dárky. Večer před Filipem a Jakubem se pálily čarodějnice.

Dožínky

V měsíci září se slavily dožínky a dívky upletly věnec z klasů obilí všeho druhu. Pro věnec, který byl uložen ve statku, se šlo s muzikou, a potom se s velikou slávou odnášel do hospody, kde byl pověšen na zeď. Pak nastala veselá zábava.

Posvícení

Posvícenská muzika byla ze všech nejslavnější. Staří i mladí se společně sešli v hospodě a děvčata podělovala svoje tanečnické hnětýnkami. V pondělí o „pěkné“ se scházela celá ves, protože zábava byla pouze pro domácí.

Mikuláš

Na sv. Mikuláše chodil po domech Mikuláš, anděl a čerti. Z čertů byl velký strach, protože s nimi nebyly žádné žerty. Mikuláš se rodičů vyptával, jak se děti chovají a když si to zasloužily, dostaly od něho jablíčka a oříšky.

Štědrý den

Žádný den nebyl tolik způsobilý k nahlednutí do budoucnosti jako právě Štědrý den. Hned ráno prorokoval hospodář, jakého rodu mu přibude do hospodářství telátko, a to podle toho, vstoupí-li do domu muž, či žena. Žádný večer v roce neměl v sobě tolik poezie jako Štědrý večer. Jakmile byla tma a vyšly první hvězdy, rodina se sešla u společného stolu. Jídlo na stůl nosila buď dcera, nebo služka, protože hospodyně se nesměla od stolu vzdálit, a to proto, že by kvočna neseděla na vejcích. Obvyklým štedrovečerním jídlem byl „kuba“, připravený ze sekaných hub a krapek, později také ryby, jablečnick a čaj. Po I. světové válce se u nás ujal zvyk stavět na stůl smrkový stromeček okrášlený pamlsky. Po večeri každý člen rodiny rozlouskl oříšek a ze zdravého jádra předpovídal v novém roce zdraví a ze zkaženého nemoc. Také se rozkrajovala jablka a věřilo se, že komu se objevila hvězdička z jader, bude v příštím roce šťasten, ale komu křížek, tak tomu předpovídali nemoc nebo smrt. Dobytku se také dávalo kousek vánočky a nemělo se zapomenout dát kousek také do studánky. Dívky se na Štědrý den také dozvěděly, ze které strany přijde jejich ženich, když zatřepaly plotem na zahradě a zavolaly „Třesu třesu plotem dnes, kde je můj milý, ať se ozve pes“. Na Štěpána chodily děti chudiny po domech na koledu a dostávaly dárky.

Zpracoval: J.Boček
Zdroj: Kronika obce Všešary

90. výročí Husova sboru v Havlíčkově Brodě 23. září 2017

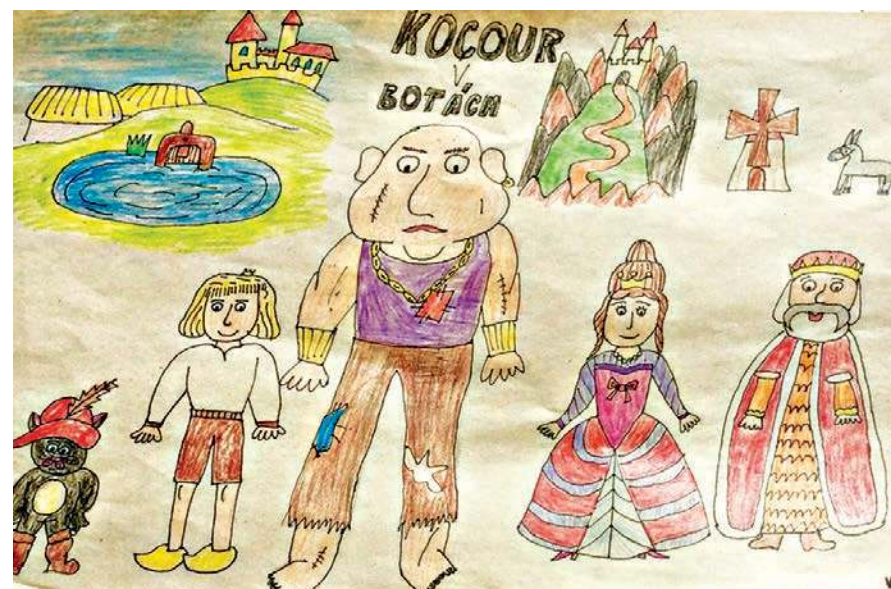
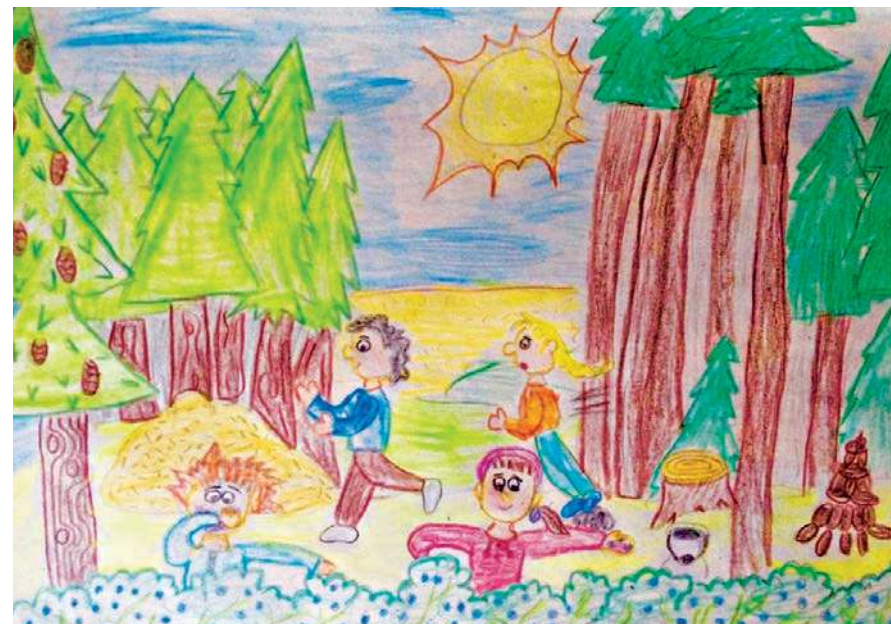
Program

- 14:00 slavnostní průvod městem
(sraz před kolumbáriem Husova sboru)
- 15:00 koncert pěveckého sboru „Jason“
- 16:00 bohoslužba s brněnským biskupem
- 17:00 divadlo Karkulčin koblížek
- 17:30 Vzpomínky Marty Štáflové
- 18:00 hra pro děti i dospělé „Po stopách základního kamene Husova sboru“
- 19:00 meditace pod zvonem
- 19:30 slavnostní zakončení se společnou modlitbou

Můžete se těšit na výstavy, koncerty,
čajovnu a spoustu doprovodného programu...

Těšíme se na Vaši návštěvu!

Vašík Červenka, náš 10tiletý věrný přispěvatel, nám poslal do dalšího čísla Husity tyto 2 obrázky. Tentokrát Vašík namaloval aktuální obrázek z letošního sběru borůvek na šumavské Kvildě a svoji představu o právě přečtené pohádce o Kocourovi v botách.

Nadčasový Jób

Daniel Pastirčák je kazatel Církve bratrské v Bratislavě, spisovatel a výtvarník. Na Slovensku patří mezi mediálně známé tváře. O křesťanství a s ním spojených společenských otázkách umí mluvit inspirativně a zasvěceně, proto média často vsázejí právě na jeho kvality.

Kniha Evangelium podle Jóba (Karmelitánské nakladatelství 2017) vznikala postupně. Nejdřív jako sekvence kázání, která si Pastirčák připravoval. Zvukový záznam pak dobrá duše jménem Johanka Belišová přepsala a když byl text na papíře, autor začal pracovat na svém díle. Text meditoval, doplňoval, upravoval, rozšiřoval a vybrušoval, až rozprostřel svou myšlenkovou soustavu na celou starozákonní knihu Jób. Výsledný briliant je vsuktu podivuhodný a vzácný. Léta zrání se na knize podepsala. Věty mají svůj rytmus, každé slůvko svou melodii, patina času vsákla do myšlenek a moudrosti autora – umělce. Pastirčák se v knize projevuje ve všech rovinách své různobarevné osobnosti. Poctivou exegetickou práci (teolog) prokládá svěžími pohledy a bohatou verbalizací (kazatel), nadčasovými myšlenkami (filosof), aforismy a básnickými obrazy (spisovatel). Knihu doprovázejí jeho originální ilustrace – Pastirčák si své knihy tradičně sám ilustruje – takže máme co do činění s dílem, které uspokojí po stránce spirituální i estetické.

Téma, které si Pastirčák zvolil, není lehké. Krize, utrpení, bolest a smrt versus dobrý Bůh. Na Jóbovi autor demonstruje, že tato otázka provází lidstvo od samého počátku a bude tu s námi až do skonání věků. „Každý člověk se v momentě svého narození nevyhnutelně vydává na Jóbovu cestu.“ Autor nás v důležitém momentu knihy konfrontuje s tradičním pojetím Tóry: Človče, když budeš dobrým a spravedlivým, Bůh Ti požehná, zahrne tě zdravím

a blahobytem. Podobný zkratkovitý stereotyp dodnes přežívá i v mnoha křesťanských kruzích. Pastirčák klade proti tomu zkušenost Jóba (milionů Jóbů ve světě) a tento mýtus boří. Kladivem argumentace tluče do zrezivělé busty, karikatury zašlých časů Jahveho kultu a osvobozuje Boží obraz v nás.

Pak přijde další zmrazení, autor se nás ptá jako Satan v knize Jób, zda konáme dobro kvůli výhodám, nebo pro dobro samotné? Zda jsme schopni a ochotni jít až na dřevě (jako Kristus), abychom nepřeli DOBRO – LÁSKU? Třetí ránu obdrží čtenář vzápětí, Pastirčák píše: „V otázce moudrosti je autor knihy agnostikem, podobně jako Jób. Nevěří, že člověk může poznat moudrost. Toto „ne“ lidské možnosti podmanit si moudrost je základním východiskem Jóbova nového postoje k Bohu.“ Pastirčák vypáčí všechny zamčené šuplíky, strhává náplasti z ran, nechce se spokojit se zákonickými odpověďmi Elifaze, Bildada a Sófara – spolu s Jóbem prožívá krizi víry a existenciální vakuum. Ale jen do okamžiku, než se „Neznámému Bohu“ zcela vydá. Tam nastává přerod, staré umírá, rodí se nové. Autor destruuje modlu ve prospěch Boha živého, reálného a proto „neuchopitelného“. Boha, který je Nekonečný a zákonitě přesahuje všechny naše představy a pojmy.

Dostáváme se tak do jádra apofatické teologie (pouštních otců a východní křesťanské tradice), která s posvátným mlčením vyzývá Boha bez toho, aby vytvářela dogmatická tvrzení. Evangelium podle Jóba je kniha hluboká, moudrá, má ekumenický přesah, je teologicky precizní a zároveň čtivá.

Může vám posloužit jako zdroj inspirace na biblických hodinách, hodí se při přípravě kázání. Ale hlavně, Evangelium podle Jóba si musíte prožít a promodlit.

Mgr. Juraj Jordán Dovala

Francie v průniku poetických reflexí

Jak se do Francie volá – tak se z Francie ozývá, tane mi na mysli při setkání s pozoruhodnou knihou čtyř autorů, která nedávno vyšla pod titulem „Doteky Francie“. To volání je ovšem třeba vnímat jako dlouhodobý osobní zájem o Francii vystupňovaný až do stavu inspirující a plodné fascinace.

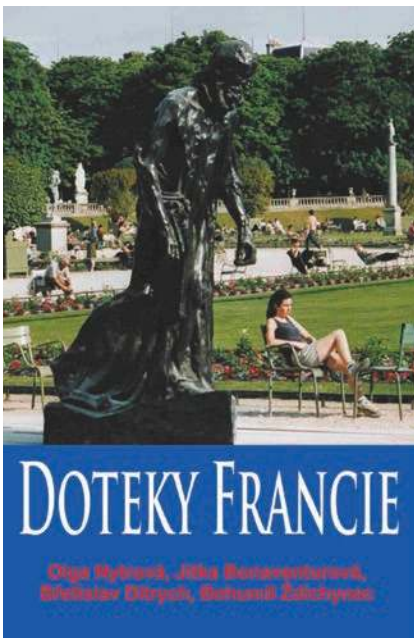
A tak se s ní nalézáme tentokrát v poli poetických reflexí dvou básníků. Čtveřice je optimálně vyvážená z hlediska genderového, avšak spíše než s rozdíly mezi mužským a ženským viděním Francie, setkáváme se se čtyřmi básnickými osobnostmi. Chceme-li však pod čtyřmi výrazně odlišnými poetikami najít alespoň jeden společný prvek, pak buď již řečeno, že se jedná o poezii výrazně vizuální. Francie je personifikována jmény a někdy i plátny (Goghova „Žlutá kavárna“) slavných malířů. Mnohé básně doslova září barvami země požehnané sluncem, vínem, láskou a dějinami.

...mezi rozkročenými
nohami Eiffelovky / není
už vidět Břicho Paříže...

V rozdílnosti poetických stylů začneme verši Bohumila Ždichynce. Na rozdíl od náznakových, jakoby odlehčených asociací dalších autorů, obdaňuje své verše bohatým informačním obsahem. V některých případech se v jednom verši objeví strukturovaný popis jevu či celé situace (Paříž je i termitišť, kde potkávám černošku / s umně spleteným pyramidovým účesem), v jiném třeba i historizující zkratka (V kabaretu Moulin Rouge objevil svět / lidských bytostí Henri de Toulouse-Lautrec), případně i kontrast idylické Paříže minulosti s postmoderní metropolí jednadvacátého století (Mezi rozkročenými nohami Eiffelovky / není už vidět Břicho Paříže, (...) umělý mim (...) rotuje anonymně okolo zemské osy / ve spinu naděje, jako atomové jádro).

...Provence otevři své
mořské oči...

U Olgvy Nytrové se setkáváme s přesahem k jakési „metapoezii“, kdy báseň sama sebe reflektuje jako metaforu prožívaného („metafora závratné pozměnění vidění / sevře srdce), jinde od básnivě artikulace prožitku probleskne odkaz na C. G. Junga (Archeotypy k nám promlouvají v pohádkách, nebo Rozumíš prostoru imaginace / tušíš co se děje v podvědomí). V duchu svého pojetí „slova jako volného a tichého, ve kterém dýchají záblesky svobody,“ pohrává si Nytrová s vějířem svých asociací. V Provincii cítí v tepnách vzdychající mistral a dokonce ji důvěrně oslovuje: „Provence otevři své mořské oči.“ A nepamene ani na Vincenta van Gogha, ochutnávajícího červené víno v jeho žluté kavárně. Vincent van Gogh je také ze všech malířů Olze Nytrové nejmilejší, a tak ji inspiroval i v básni Malíři k výrazně

osobitěmu verši „nahé osudy jsou jako nabroušené dýky, svým ostrím ladící s náladou mistralu a prudkého světla“. Z celého putování Francií ovšem zůstává Olze Nytové nejbližší Paříž. Její básně vystihují i ty nejjemnější nuance kultovních míst města: „Křídla vznešenosti (...) vznášej se nad Seinou“, jinde zase „Podmračený Verlaine / stíná pohledem zvědavce / v Lucemburských zahradách“ či „...Bělostná katedrála Sacré-Coeur“, nebo „kuchaři od Červené boty lákají vůněmi“.

...duha jako most touhy zažehnavající bouři...

Jitku Bonaventurovou ze všech odstínů Francie oslovuje nejvíce barva modrá, a to v mnoha svých odstínech od „tyrkysu mělké vody u pobřeží“, až po „ultramarín vzdálených hor a ostrovů“, i jako „blankyt oblohy“. Snad také proto ji uchvacuje i lehce melancholická podvečerní nálada na břehu

moře a pak i v běhu dne, do něhož patří „benátské zrcadlo mořské hladiny“ i „duha jako most touhy zažehnavající bouři“, aby zas posléze v té jemné melancholii zavládlo ticho, v němž čas „odměřovaný vězňami hodinami plyne jako dech“.

A tak také následná básničkina revokace Paříže pluje na vlnách tradiční nostalgie „s bělostným Sacré-Coeur a hroby Edith Piaf a Modiglianiho na Père Lachaise“.

Od epických veršů Bohumila Ždichynce liší se výrazně stručná básnická sdělení Břetislava Ditrycha, například v básni Pláž v Normandii chvíle ticha v neokázalém setrvání nad hroby spojeneckých vojáků padlých při vylodění na normanských plážích (moře hoře moře hoře). Oč méně pathosu, o to více sdíleného pocitu ticha, ve kterém ticho duše rezonuje s tichem mořských hlubin Atlantiku. Též i v dalších Ditrychových miniaturách je účinek umocňován pocitovými kontrasty (Muž s harmonikou / vzdušné akvárium), jindy zase slovními hříčkami (plynule plynou planá slova).

...poezie je pravda duše, hledající duchovní rozměr poezie...

Oba stylově tak odlišní básníci Bohumil Ždichyňec a Břetislav Ditrych provázejí knihu též historickými místopisnými črtami, v nichž básnivý jazyk působí ve službách ozvláštňení známých informací. Shrnující tečkou za sbírkou je pak mikroesej Olgy Nytové Poezie je pravda duše, hledající duchovní rozměr poezie, jež tentokrát nasála své inspirační zdroje v zemi, která to tak nějak umí sama: obrazy, básně, lásku, víno, Paříž... a sem tam nějakou tu revoluci.

PhDr. Ing. Jan Vodňanský

Martin Luther dětem a mládeži

Dětské centrum (DC) Srdíčko při Náboženské obci (NO) Církve československé husitské (ČČSH) v Žebráku, jehož základním účelem je poznávání křesťanské skutečnosti a křesťanská mravní výchova, již pět let vstupuje do veřejného prostoru projektovou spoluprací se základními a mateřskými školami, veřejnými organizacemi i individuálními zájemci. Jde o to, prožívat a předávat křesťanskou zkušenost, mj. připomínáním významných reformních osobností a historických událostí s nimi spojených, prostřednictvím volnočasových aktivit (výtvarných, literárních a dramatických), včetně přednášek. Tyto aktivity bývají ukončeny výstavami a v posledních třech letech i závěrečnou výstavou na hradu Krakovec. Finančně náročné projekty sponzorují Město Žebrák, Diecézní rada ČČSH v Praze a individuální sponzor JUDr. Antonín Sudík.

Mezi hlavními tématy v letošním roce (2017) se přirozeně ocitla světová Reformace (zahájená 31. října 1517) a Martin Luther jako pokračovatel a následovník M. Jana Husa. Jako jeden z hlavních cílů se tu objevila potřeba zdůraznit návaznost mezi jmenovanými osob-

nostmi, přiblížit dětem a mládeži – a to přiměřeným způsobem, s ohledem na jejich věk – životní příběh reformátora Martina Luthera a jeho vztah k M. Janu Husovi, odkaz projevující se v jejich postojích (postoj k pravdě a k člověku). Dalším neopominutelným tématem se pochopitelně nabízelo 100. výročí bitvy u Zborova (Hrdinové I. světové války v historii našeho národa, čeští a slovenští legionáři, jejich hrdinská soudružnost v době války i po válce, mravní vlastnosti navazující na odkaz a vzor husitských vojsk).

Do projektu, který probíhal od dubna do června 2017, se zapojilo 330 dětí základních škol (ZŠ), 30 dětí z DC Srdíčko, připočteme 11 seniorů (DPS Žebrák) a 27 individuálních prací.

Projekt vyvrcholil výstavami, z nichž nejdůležitější na hradě Krakovec byla zahájena slavnostní bohoslužbou 5. července, doplněná o výtvarné práce z předchozích projektů (Velikonoce – poselství Ježíše Krista člověku, Mistr Jan Hus – sedmero kroků k pochopení pravdy, Jeroným Pražský – následovník M. Jana Husa).

(BK, jSk)

Básnění je jednou z nejintimnějších činností

Podle esejisty Karla Hvizďaly básníci často říkají, že nepiší, že jsou jen médií jazyka, že jen poslouchají toho v sobě, kdo jim slova diktuje. Že slouží dávno mrtvým a těm, kdo se ještě nenarodili. A citujeme si, co z toho autor dovozuje: „Básnění je proto určitě jednou z nejintimnějších činností, která dnešním mediálním voyerstvím nebyla devalvována. Básníci si tuto intimitu bedlivě chrání. Vladimír Holan nejspíš i proto léta nevycházel ze svého domu v Praze na Kampě. Možná, že za tímto sebeochranitelstvím je strach a pověřivost, aby je schopnost dotýkat se až samé kostry slov neopustila.“ Dar slova vzbuzuje úctu a respekt, touhu i obavy. Vyvolává radost, ale probouzí také tíhu odpovědnosti.

Během četby se básníkovi otevře a prožíváme s ním katarzi. Věci se nám nasvítí novým způsobem. Vzpomeneme si přitom, že již Aristoteles tvrdil, že poezie představuje bezpečný prostředek k očištění od intenzivních emocí, a zastával rovněž názor, že poezie modeluje cennou zkušenost přechodu od nevěděni k věděni. Jde o to, co se básníkovi podařilo do díla vtělit a jak se v tom orientuje čtenář se svou zkušeností, vědomostním zázemím, ale také inspirací a svým rozvíjejícím se duchovním životem.

Básník bývá ve své básni osobní a zároveň podává do jisté míry univerzální výpověď. Pro autory bývá nejlepší odměnou, když jsou jejich díla ctěna pro svůj potenciál stimulovat neustále nové myšlenky, oslovovat nespoutanou imaginaci. Jako čtenáři se potřebujeme lépe naučit používat svoji představivost. Autor nám pomáhá podívat se z jiné perspektivy na závažné otázky dneška, nebo na naše osobní problémy a pocity.

Literární teoretik Jonathan Culler je přesvědčen, že lyrická poezie, v minulosti vnímaná jako způsob vznosného vyjádření, jako elegantní formulování kulturních stanovisek, začala být později nazírána jako prostředek k vyjádření intenzivních pocitů. „*Obracela se současně ke každodennímu životu i transcendentním hodnotám a dávala konkrétní výraz nejniternějším pocitům individuálního subjektu,*“ tvrdí.

Současní teoretikové však stále častěji nepovažují lyriku za vyjadřování básnickových pocitů, ale spíše za asociativní a imaginativní práci s jazykem, za experimentování s jazykovými spojeními a formulacemi. Hovoří se o „horizontu očekávání“. Čtenář si vytváří spojitosti, doplňuje, co zůstalo nevyřčeno, předjímá a domýšlí si. To je tvůrčí přístup k poezii, která na nás působí ovzdušším básně, touhou, hledačstvím, rozvíjí náš vlastní potenciál, obohacuje naše asociace a oslovuje nás působivými metaforami.

PhDr. Olga Nytrová

Malování na chodníku 2017

Letošní rok je poznamenán tradičními i výjimečnými akcemi, na které zůstává trvalá vzpomínka. Mezi taková setkání, při kterých se obojí spojilo dohromady, patří i „*Malování na chodníku 2017*“.

Mladí nadaní umělci se svými sousrozenci, kamarády, rodiči, prarodiči či příbuznými se sešli na „Kmochův Kolín“ druhou sobotu v měsíci červnu v Husově sboru v Kolíně, a to již po dvaadvacáté!

Plných dvacet let se malování konalo v pražské Stromovce, rok poté jsme prožili radostné a nezapomenutelné chvíle v naší náboženské obci v Čelákovcích a letos 10. června o 10. hodině jsme se tedy sešli v Kolíně. Malovalo se na téma 150. žalmu: „*Všechno, co má dech, ať chválí Hospodina! Haleluja.*“

Podrobný popis celé akce, včetně všech vystupujících, byl již uveřejněn v týdeníku Český zápas č. 28 s datem 9. července 2017. Dnešním úkolem je splnit to, co tam bylo slíbeno – poděkovat všem laskavým a vstřícným sponzorům, kteří uvedenou akci zaštilili nebo se různým způsobem podíleli na tom, aby se dobrá věc podařila.

Při setkání členů Odboru duchovní péče Pražské diecéze na jaře letošního roku vznikl nápad a myšlenka postupně nabývala svoji reálnou podobu. Společný záměr se pak mohl uskutečnit jen díky finanční pomoci našich stálých letitých sponzorů. – Tradičně se zásadním způsobem podílely naše náboženské obce Praha 1 – Staré Město, Praha 10 – Vinohrady, Praha 7 – Holešovice a Kolín. Pražská diecéze pro letošní malová-

ní uvolnila zdarma 50 výtisků luštění a omalováněk o Martinu Lutherovi, neboť jsme si rovněž připomněli tuto významnou osobnost v rámci oslav 500. výročí reformace, které připadá na letošní rok.

Na základě naší prosby a vzájemné spolupráce Nakladatelství a vydavatelství Samuel během týdne vydalo reedici omalováněk „*Haleluja, chvále Boha*“ – Žalm 150. Pro naše malování nám cenu rovněž snížili, byť o symbolickou korunu, ale dobrou vůli je vždycky třeba ocenit! A navíc přibalili zdarma několik ilustrovaných dětských Biblí včetně misijních textů.

Kolínské knihkupectví na Karlově náměstí „*U Kašků*“ věnovalo 10% z ceny zakoupených knižních odměn pro malé výtvarníky. Pan ředitel Mgr. Bohumil Herčík ze 4. Základní školy v Kolíně poskytl velkou krabici bílých a jednu sadu barevných kříd.

Na pohoštění se svým kuchařským uměním podílela sestra Marika Věříšová. A v neposlední řadě se na stole Páně vyjímaly nádherné červenobílé gerbery od paní Lenky, která je přivezla spolu s malou Kristýnkou a dědečkem Jiřím až z matičky Prahy, aby dělaly radost všem zúčastněným.

Vřelé díky patří všem, kteří jakýmkoli způsobem podpořili naše letošní malování. Společně pak děkujeme našemu laskavému Pánu, s jehož pomocí v našem životě vše dobré začíná i končí. Bude-li to i Jeho vůle – těšíme se na společné chvíle při malování také v roce příštím!

Za celý pořadatelský tým
Mgr. Krasava Machová

Z dějin rétoriky

(Rétorika starověkého Řecka a Říma)

Rétorika – umění, jak působivě formulovat myšlenky a získávat posluchače na svou stranu, patří k současnému společenskému životu. Každý den jsme stavěni před potřebu prezentovat svoji práci, vyjádřit, obhájit nebo prosadit svůj názor. Musíme si však přiznat, že jen málokterí, snad jen výjimeční řečníci, jsou schopni tento úkol bez životních zkušeností, bez přípravy a cvičení zvládnout. Rétorika je dovednost, která je založena na teorii i praxi, má svá pravidla a také své dějiny. O nich nyní pojednáme podrobněji.

Je známo, že rétorika vzniká a rozvíjí se ve státním zřízení demokratickém, kdy občané mají možnost vyjadřovat své politické postoje nebo kdy se musejí hájit před soudem. Rétorika tedy vznikla v 5. století př. n. l. po demokratických převratech nejprve v řeckých městech Akragant a Syrakusy na Sicílii a později se rozvíjela především na půdě starověkého Řecka – v Athénách.

Prvními učiteli rétoriky byli sofisté (řec. *sofistai* = moudří a vzdělaní muži), kteří kromě rétoriky vyučovali i dialektiku a eristiku a kteří se soustředovali především na formu řeči. Vždyť řečnické figury sofisty Gorgia se staly základem pro vznik středověké rýmované poezie!

Zájem o formu v rétorice však nestačil, a tak se sofisté stali brzy terčem útoků ze strany řeckých filozofů. Proti sofistům ostře vystupoval Sókratés (469–399 př. n. l.), jeho žák Platón (427–347 př. n. l.), který podstatě rétoriky věnoval své dialogy Gorgiás a Faidros, i Aristotelés (384–322 př. n. l.), který pojednal o rétorice ve třech knihách svého díla *Techné rhétoriké*. Podle Aristotela je vnější forma řeči věcí méně podstatnou, protože o účinku řeči musí rozhodovat její obsah a síla myšlenek.

Dějiny rétoriky nejsou ovšem pouze diskuse, spory o její podstatu a vytváření teoretických základů, ale i dějinami, v nichž vystupují významné osobnosti řečníků. Mezi ně patřili např. politik Solón, vítěz nad Peršany v roce 480 př. n. l. Themistoklés nebo představitel athénské demokracie a podporovatel umění Periklés. Za největšího řeckého řečníka je však považován Démostenés (384–322 př. n. l.), řečník, který i když nebyl obdařen nejlepšími předpoklady pro řečnictví, protože neměl silný hlas, se přesto vypracoval svým houževnatým úsilím ve velkou osobnost a neohroženého za svobodu Řecka proti Filipu Makedonskému. Jeho tři tzv. Filippiky daly dodnes pojmenování útočné politické řeči a Démostenés sám se stal důkazem toho, že se dobrým řečníkem může stát téměř každý. I v dnešní době se stal vzorem pro žáky a studenty, kteří svádějí boj v řečnickém umění na různých soutěžích, jakou je např. soutěž Mladý Démostenés.

Ve starověkém Římě nastaly příznivé podmínky pro rozvoj rétoriky, podobné demokratickému zřízení městských států v Řecku, v období republiky. Do Říma přicházela řada řeckých rétorů a učenců, takže Římané převzali mnohé z teorie právě od Řeků.

Pouze M. Porcius Cato Starší (234–149 př. n. l.), velký zastánce všeho římského a odpůrce helénizace, dosáhl toho, že Řekové museli na čas z Říma odejít. Mezi známými osobnostmi a velkými řečníky jmenujme např. C. Iulia Caesara, M. Iunia Bruta a především M. Tullia Cicerona, který v dějinách rétoriky starověkého Říma sehrál stěžejní úlohu.

Marcus Tullius Cicero (106–43 př. n. l.) se stal teoretikem řečnictví, který podal výklad o vývoji římského řečnictví, a který se dále zabýval otázkami stylu i tím, jaké vzdělání a vlastnosti má mít dokonalý řečník. Vedle teoretických prací vynikl ovšem i jako řečník, jehož činnost úzce souvisela s úřednickou a politickou kariérou. Cicero se angažoval jako prétor, mající na starost soudnictví, a jako konzul. Z jeho praxe se zachovalo 58 soudních a politických řečí, v nichž se snažil posluchače nejen přesvědčit (*persuadere*), což je hlavním cílem rétoriky, ale také dojimat (*movere*) a potěšit (*delectare*), takže jeho řeči představují umělecká díla, vydávaná a hojně překládaná i do dnešní doby. Snad nejznámější z nich jsou Řeči proti Katilinovi. Cicero sloučil řeckou vzdělanost s římskými prvky a v této podobě ji předal celé Evropě.

Pád republiky a vznik římského císařství se však ve vývoji rétoriky projevil negativně. Za císaře Vespasiana sice ještě působil Marcus Fabius Quintilianus (35–100 n. l.), první učitel rétoriky placený státem, který v duchu Ciceronovy teorie napsal systematický výklad rétoriky ve spise *Základy řečnictví*, ale přeměnou republiky v monarchii přestala mít veřejná řeč politický význam. Příčinou byla atmosféra státního zřízení, v němž se posílila moc císaře, armády, státního a úřednického aparátu a v němž se vytratila svoboda slova. Dařilo se pouze řečem oslavným (panegyrikům) k počtě cí-

saři – takovou např. napsal Plinius Mladší na oslavu císaře Traiana – nebo řečem proneseným jako poděkování za úřad nebo dobrodiní císaře. Jedinou soudní řeč, která se z období císařství zachovala, pronesl Lucius Apuleius jakožto obhajobu své osoby na soudu, v němž byl obžalován z čarodějnictví. Praktické pěstování rétoriky se tak za císařství přeneslo do rétorických škol, kde byly skládány pouze deklamace na nicotná nebo fiktivní témata, a rétorika upadala.

Nový impuls pro oživení poslání rétoriky však od začátku našeho letopočtu přineslo křesťanství. Křesťané se museli obhajovat při pronásledování i často nespravedlivém obviňování na soudech, posilovat víru u svých členů i šířit novou ideologii polemizující se starým pohanským světem. Křesťanská rétorika tak opět nabyla myšlenkový obsah a společenskou angažovanost.

V této době se vynikajícími kazateli, vzdělanými podle antických vzorů, stali mnozí církevní otcové jako Tertullianus (asi 160–225 n. l.), Cyprianus (asi 200–258 n. l.), Lactantius (asi 250–317 n. l.), označovaný pro svůj vybraný styl jako „křesťanský Cicero“, a Aurelius Augustinus (354–430 n. l.).

Křesťanství se šířilo a jeho vzestup na oficiální náboženství římské říše po vydání ediktu milánského v roce 313 n. l. přineslo sice do rétoriky odlišnou ideovou náplň, ale vnější formy rétorických projevů se měnily jen pozvolna. Zdrojem teorie zůstalo i po rozpadu římské říše dílo Ciceronovo a jeho dochované řeči a také M. Fabius Quintilianus je dalším autorem, hojně opisovaným, který značně ovlivnil středověké myšlení. Oba autoři tak neodmyslitelně patří do kulturního dědictví antiky, jež našlo pokračování ve středověku.

PhDr. Drahomíra Tesařová, CSc.

Brněnské divadlo poezie Agadir v Karlíně

V pátek 21. dubna 2017 zavítalo do prostor NO CČSH, Vítkova 13, v Praze 8 v Karlíně divadlo hudby a poezie Agadir z Brna s projektem *Na strunách naděje*, jenž za finanční podpory Státního fondu kultury České republiky již několik let mapuje tvorbu básníků z celého světa, kteří jsou perzekvováni ve svých zemích nedemokratickými režimy.

Páteční program měl podtitul *Dvě duše* a představil tvorbu současných běloruských básníků: Uladzimira Arlova, Andreje Chadanoviče, Valžyny Mortové, Uladyimira Ňakljajeva a Alese Razanova. Vznikl podle stejnojmenné knihy – výboru běloruské poezie – vydané v zahraniční Knihovničce PEN klubu. Výběr sestavila novinářka Maryja Martysevičová. Na překladech se podíleli: Max Ščur, Sjarhej Smatryčenka a Františka Sokolová.

Představení – scénické čtení – bylo pojato jako „divadlo na divadle“. Maryja Martysevičová, kterou ztvárnila Milena Fucimanová, si pozve svého

známého (v podání Petra Kostelníka) domů na návštěvu a nad kávou a vínem si vyprávějí o svých společných přátelích, výše uvedených básnících.

Jsou to lidé se svými radostmi, bolestmi i chybami a hříšky reflektující politické a společenské dění ve své zemi. A jako zbraně si vybrali hlavně metaforu a humor, ve škále od laskavého přes ironický až sarkastický.

Dojem z veršů umocňovala též autorská scénická hudba vedoucího divadla Agadir Ondřeje Fucimana, interpretovaná autorem (klavír) a Vítem Procházkou (flétna).

Po představení následovala beseda účinkujících s publikem, které běloruská poezie oslovila. Přišel i vzácný host, jeden z překladatelů, pan Max Ščur. Diváci odcházeli velice spokojeni, neboť členové divadla Agadir, které vystupovalo v prostorách karlínské NO již potřetí, odvedli jako vždy profesionální výkon.

*Květoslava Salmonová
LDK Dialog na cestě*

Instrukce k věčnosti – prezentace básnické sbírky v Karlíně

Nejnovější básnická sbírka Olgy Nytové a Františky Vrbenské byla představena veřejnosti 13. 6. 2017 v prostorách NO CČSH v Karlíně. „*Nahlédněte s námi do prostoru dosud nepojmenovaného, v němž souzníte s magickou rezonancí a vydáte se cestou vlastní mytologie. Poezie a fantastika vyrůstající z jediného kořene lidských snů: verše samy o sobě jsou zaklínadly našich životů,*“ vyzvaly v ní diváky básničky svou poezií.

Kmotry sbírky se stali herečka Táňa Fischerová a básníci Jan Vodňanský a Bohumil Ždichynec. Vybrané verše recitovala T. Fischerová a obě spoluautorky. B. Ždichynec potom přečetl svou esej o poezii, kterou napsal na počest karlínskému poetického večera. T. Fischerová a J. Vodňanský jako dárek divákům společně zazpívali titulní píseň ze slavného představení „*S úsměvem idiota*“. Humorista pak věnoval oběma tvůrkyním svou kultovní píseň „*Jak mi dupou králíci*“. Potom následovala diskuse o smyslu poezie, o tvůrčí energii a inspiraci.

Ing. Václav Strachota

Relaxační pohádky nejenom pro dobré usínání

Ve čtvrté pohádce o Lojzíkovi a Františce budeme opět procvičovat relaxační techniky uvolnění pomocí zklidnění dechu a vnímání pocitů tentokrát za pomoci kamínků, které si s dětmi můžeme během dne najít při vycházce ve volné přírodě, na zahrádce... Každý si intuitivně najde ten svůj kamínek. Pokud chceme, můžeme si na kamínek namalovat i svůj obrázek a nosit ho při sobě třeba v kapse. Pohádku čteme opět volným hlasem se střídáním napětí a klidu, dle děje pohádky.

4. Jak Františka svou moudrostí pomohla ohnivě kuličce

Jé, podívej! Dnes je obloha dokonale modrá. Bez jediného mráčku, bez jediné čmouhy. Sluníčko už stojí vysoko na obloze a přelévá na modromodré nebe svou zlatožlutou zář.

Září tak silně, až to píchá do očí.

Radši je před tou září pevně zavřeme.

Ležíme na zádech se zavřenýma očima, v dlani jemně svíráme svůj kamínek.

Pomalou, pomaličku zvolňujeme dech.

Cítíme teplo sluníčka na svých víčkách.

Sluníčko svými hřejivými paprsky šimrá a lechtá Lojzík a Františku po bosých nohou. Šimrá je pod nosem, hladí po víčkách. Stále nic. Oba pořád tvrdě spí. „Co se to děje?“ diví se Sluníčko. Přišel se podívat i Vánek, který se svým bratrem Větrem dnes odpočíval ve větvích starého stromu. Lehce foukl, až se jim zatřepaly vlasy na čele. Pořád nic. I zeptal se svého bratra: „Větre, jsi starší a moudřejší, ty určitě víš, proč Lojzík s Františkou dnes tak tvrdě spí.“

Vítr mu ospale a unaveně odpověděl: „Abych nevěděl. Na to nemusím být ani starý, ani moudřejší. Víím všechno! Víím, co se dělo v noci! A byl jsem při tom, zatímco ty a Sluníčko jste spokojeně spali. Za všechno může ohnivá kulička. Už z večera byla taková neklidná. Pořád, že skočí tam a že skočí sem, pořád víc a víc se rozpalovala. Lojzík s Františkou měli co dělat, aby ji uhlídali. Vždyť se mohlo stát neštěstí. Co kdyby skočila do suché trávy a zapálila ji? Rozpalovala se až do ruda a pomalu z ní začaly lítat jiskry. Ani Františka se svým čertovským uměním nic nezmohla. Požádali mě o pomoc, a já svým mohutným ledovým dechem ochlazoval kuličku a zhasínal oheň. To vám byla práce. Jsem z toho celý unavený.“

I my cítíme tu jeho únavu.

Pomalou a zhluboka dýcháme.

Napětí, které v sobě máme, je s každým výdechem menší a menší.

Jsmo klidní a uvolnění, protože víme, že vítr je klidný a spokojený, víme, že vše dobře dopadne.

Posloucháme dál jeho vyprávění...

Když už vítr nestačil hasit jiskry, odletující z ohnivě kuličky, rozhodla Františka, že budou muset do tajemných skal, odkud obě dvě přišly. Lojzík s Větrem jim na dlouhé cestě dělali doprovod.

K půlnoci dorazili do údolí, které chránily podivně tmavé skály. To vám byla nádhara.

Ve studeném svitu měsíce viděli spoustu různobarevných kamenů, kamenů různých tvarů a velikostí. Každý kámen, každý ten krystal má svou sílu a svou moc. Františka vzala ohnivou kuličku a spustila ji mezi kameny.

„Ona sama si už najde ten pravý, který ji pomůže, který zchladí její horkost a zklidní její duši,“ povídá Františka.

I my jdeme s kuličkou do údolí, je to velice příjemné. Cítíme, že každý kamínek a kámen má jinou sílu, některý nás přitahuje více, jiný méně.

Jdeme, rozhlížíme se, posloucháme své tělo a své srdce, hledáme si ten svůj kamínek.

Už ho máme.

Cítíme svůj kamínek ve své dlani, klidně dýcháme.

Uklidňuje nás.

Teď si svůj kamínek dáme na hrudníček. Místo, kam patří, poznáme sami. Cítíme to.

Celí se ke kamínku přivineme a necháme proudit jeho sílu do celého svého těla.

Jsmo naprosto klidní a vyrovnaní.

Je nám krásně a příjemně.

Vychutnáváme pocit klidu a bezpečí.

Naše myšlenky jsou klidné.

Přemýšlíme o tom, že i ten, kdo je malý, může být moudrý.

Přemýšlíme o tom, jak Františka svou moudrostí pomohla ohnivě kuličce, a že si s Lojzíkem oba zaslouží dnes déle spát.

Vladimíra Petronila Drdová

SOCHAŘSKÝ FESTIVAL V ULICÍCH PRAHY

Sculpture Line

Potřetí během léta zdobí Prahu dvacítko originálních děl českých i zahraničních sochařů jako Olbrama Zoubka, Františka Skály, Veroniky Psočkové a dalších. Jsou u Tančícího domu, na Novoměstské radnici, ve Františkánské zahradě či před obchodním domem Kotva. Třeba v areálu Park Chodov je Ruka Moniky Horčicové nebo na náměstí Republiky září bronzová socha dvou abstraktních geometrických figur Mixed Feelings významného britského umělce žijícího v Německu Tonyho Cragga. Podle autora „jde o zobrazení vztahů vnějších tvarů a jejich vnitřních konstrukcí“. Díla oživují prostor a současně jsou přehlídkou moderní tvorby. Vystaveny budou jen do konce září.

Na snímcích Ruka Moniky Horčicové a Mixed Feelings od Tonyho Cragga

VÝSTAVA Z DĚJIN KŘESŤANSTVÍ

Lidová zbožnost na Plzeňsku

V letním refektáři Muzea církevního umění v Plzni (Františkánská 11) je nová výstava o náboženském životě našich předků. Dozvíte se, jaké tradice se udržovaly v průběhu roku, třeba v době adventní, vánoční, postní, velikonoční. Jsou tu informace o českém a moravském betlémářství, které se stalo unikátem a ve světě nemá obdoby. Představena jsou významná místa poutní a zvláštní zbožnosti obyvatel Plzeňska, ke kterým patří třeba katedrála sv. Bartoloměje v Plzni, poutní kostel sv. Anny na Tanberku nebo arciděkanství kostel Narození Panny Marie v Klatovech. Výstava je věnována i votivním darům, jako poděkování za vyslyšení prosby i jako doklad pokání. Jsou tu křížky, růžence a amulety, od vyléčených lidí například berle a hole. Expozice seznamuje též s místními patrony, mezi něž patří Plzeňská Madona, Panna Marie Přeštická či Panna Marie Klatovská. Také se dozvíte o významu svatého koutku ve světnicích našich předků. Výstava potrvá do 5. listopadu a otevřena je od úterý do neděle mezi 10. a 18. hod. Na snímcích záběry z výstavy

DIGITALIZACE VÝZNAMNÝCH DĚL

Říkání o víle Amálce

Všech 13 dílů oblíbeného televizního večerníčku se po 42 letech dočkalo původních barev i zvuků. V laboratořích ČT uvedli od roku 2015 na unikátním scanneru (jediný svého druhu v Česku) do vysokého rozlišení přes 70 večerníčků, třeba Boba a Bobka, Maxipsa Fika nebo seriály Arabela a Pan Tau. Dočkalo se i 30 skvělých filmů, jmenujme Kristiana, Uspořenou libru a Srpnovou neděli. Na řadu teď přijde Přednosta stanice s Vlastou Burianem v hlavní roli.

KLASIKA PŘÍSTUPNOU FORMOU V TELEVIZI

Hudební perličky Pavla Šporcla

V ČT probíhá natáčení 16dílného seriálu určeného hlavně dětem, ve kterém houslista Pavel Šporcl uvede známé melodie klasického žánru a jejich skladatele. Pořady propojí hrané melodie s krátkými animacemi. „Lehkou formou se diváci dovědí nejen důležitá fakta, ale třeba úsměvné historky ze života mistra. Mladí lidé už přicházejí na to, že klasická hudba není výhradně vážná, ale je plná i pozitivních emocí. Mnohdy je překážkou fakt, že zatím neměli příležitost se s touto hudbou setkat, nebo je odradily posluchačsky náročné kusy,“ přibližuje záměr Pavel Šporcl, který v pětiminutových dílech bude nejen hrát na housle, ale i na klavír a někdy dokonce zazpívá. Sérii zakončí Škroupova a Tylova skladba, tedy česká hymna. Pořad začne vysílat ČT :D od září.

MILOSTNÝ PŘÍBĚH Z POČÁTKU 20. STOLETÍ

Barevný závoj

Román W. Somerseta Maughama (1874–1965) je o zranění a o lásce, která prochází mnoha zkouškami a nástrahami. On je lékař, oddaně milující svou ženu, ona dívka z anglické lepší rodiny, která do manželství vstoupila bez lásky. Maugham byl znalcem lidských charakterů a mistrem psychologie postav. Není divu, že román byl třikrát zfilmován, poprvé v roce 1934 s Gretou Garbo. Česky vyšel už v roce 1929, teď je nově přeložen Pavlem Pokorným.

PRO ZVÍDAVÉ DĚTI A HRAVÉ RODIČE

Rodinný festival Struny dětem

V pražském divadle Minor se o víkendů 22. až 24. září uskuteční koncerty, a workshopy, které dětem představí pestrý svět umění a dalších tvořivých aktivit. Tvůrce origami (skládaček z papíru) Jeremy Shafer z USA si přichystal několik dílen pro děti i rodiče. Světem hudby a rytmu provede perkusista Jan Hrovatitsch, dále jazzová kapela Fanfán Tulipán, Ondřej Ruml, La škola i BornBarďák. Hlasohrátky s dětmi rozehraje Lenka Nová. Thálií oceněný Radim Vizváry pozve do papírového světa s přítelem Pejprbójem. Příběhomat bude vyprávět pohádkovou rošádu, komiksový workshop má v plánu výtvarník Minoru Jakub Zich s ilustrátorkou Michaelou Kukovičovou. Nechte se překvapit, poučit i pobavit.

Na snímku Jeremy Shafer

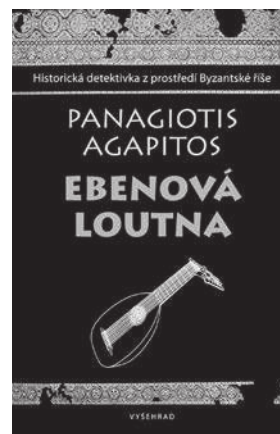
JÍDLO, RECYKLACE, ZÁBAVA

Vegetariánský festival

Sedmý ročník se připravuje na 30. září a 1. říjen ve Starém Purkrabství na Vyšehradě v Praze. Hlavním pilířem bude gastronomická nabídka vegetariánská a veganských i vitariánských pokrmů, které se většinou připravují před návštěvníky. Součástí budou přednášky, živé ukázky vaření, koncerty, kruhy zpívání a bubnování, jóga pod širým nebem, dětský koutek, interaktivní divadlo pro děti, též pohybové workshopy. Zajímavost: Používat se bude kompostovatelné nádobí, třídění odpadu na místě zajistí odborníci s výkladem o postupu recyklace. Novinkou letošního ročníku je opakovatelné použitelný bambusový příbor Spork, tedy spoon+fork (lžičkovidlička), který bude součástí vstupného. Děti do 10 let mají vstup zdarma.

HISTORICKÁ DETEKTIVKA

Ebenová loutna

Řecký profesor byzantské filologie na Kyprské univerzitě Panagiotis Agapitos (1959) využil své znalosti k napsání detektivky. Vylíčil portrét Byzance 9. století, ozvláštněný zločinem. Vyšetřovatel Leon, diplomat od císařského dvora, se v převleku dostává do podsvětí za obchodníky s bílým masem. Do příběhu autor zapletl i skutečné historické postavy, události a literární díla. Jako důvod uvádí: „Mým cílem bylo napsat lepší knihy o historii než ty, ze kterých jsme se učili ve škole a které mi připadaly neuvěřitelně nudné.“ Daří se mu to. Už napsal další dva díly, které nakladatelství Vyšehrad rovněž chystá k vydání.

ÚSPĚŠNÉ MLÁDÍ

Belfiato Quintet

Mladí umělci dechového kvinteta vydali u Supraphonu debutové album s českou hudbou J. B. Foerster, Pavla Haase a Leoše Janáčka. „Vybrali jsme tři skladby, které vznikly v rozmezí pouhých dvaceti let, přitom jsou stylově velmi kontrastní. Dodává to albu zajímavý celek,“ uvádí hobojista Jan Souček. Flétnista Oto Reiprich doplňuje: „Pro dokonalost výsledného vyznění nahrávky jsme se rozhodli přizvat ke spolupráci na Janáčkově sextetu Mládí basklarinetistu Jindru Pavliše z Clarinet Factory.“ Do kvinteta ještě patří Jiří Javůrek (klarinet), Ondřej Šindelář (fagot) a Kateřina Javůrková (lesní roh). Muzikanti působí v předních orchestrech, ale rádi hrají spolu komorní hudbu. V listopadu je čeká turné do Japonska, následně další koncerty pro domácí publikum.

Foto Tomáš Hejzlar

Mgr. Věnceslava Dezortová, Další foto archiv

„Nové srdce, nový Duch“

Ezechiel 36.26

IX. ROČNÍK SETKÁNÍ MLÁDEŽE CČSH A JEJICH PŘÁTEL

každoroční
setkání
mladých

životní
otázky

nové
tváře

sdílení
duchovních
hodnot

přítomnost
Boží
lásky

neopakovatelné
chvilé

zábava

15.-17. září
2017

Olomouc

Cena: 250/400 Kč
(v ceně je ubytování i strava)

Pořádá
Církev československá husitská

setkani-ccsh.webnode.cz

 Setkání mladých CČSH a jejich přátel